

Tengeri rádiózás 3. rész

Vass Tibor

A Magyar Jacht Akadémia vezetője

Többen szóvá tették, hogy az előző részben a Rotorral való kommunikációnál a 73-as csatornát használtunk, noha ott a 4 nyelvű folyamatos időjárás előrejelzés megy. Ez így igaz, Pula és Dubrovnik körzetében, az egyes adóktól 30-40 mérföldre. De máshol? A Kornatinál vagy Olaszországban, vagy Tahitin? Ne felejtjük el, hogy a nemzetközi rádiós képesítések nem csak Horvátországra érvényesek!

Most nézzük a rádiózás gyakorlatát.

Az angol nyelvű rádiózás során a következő kifejezések speciális jelentést hordoznak amit ismernünk és használnunk kell:

[A táblázatban ilyen dőlt szögletes zárójelben lehet megtalálni a kifejezések fonetikus kiejtését.]

ALL AFTER [Ól after]	"Say again" (mondja újra) kifejezés után alkalmazzák. Jelentése: Ismételjen meg mindent ..... (szó) után.
ALL BEFORE [Ól bifór]	"Say again" (mondja újra) kifejezés után alkalmazzák. Jelentése: Ismételjen meg mindent ..... (szó) előtt.
CORRECT [Korrekt]	Felelet egy üzenet megismétlésére, amikor azt helyesen ismétlik vissza. Jelentése: helyes
CORRECTIONS [Korreksön]	Adás közben használják, amikor hiba történt az átvitelben. Jelentése: Utolsó szó törölve
I BEAD BACK [Áj rid bek]	Ha egy vevő állomásnál bármilyenkétség merül fel az adás pontosságát illetően, akkor az adást vagy annak egy részét visszaismételheti. Az ismétlést az "I READ BACK" (visszaismétlem) kifejezés előzi meg
I SAY AGAIN [Áj széj egéjn]	Jelentése: Megismétlem az adást vagy annak egy meghatározott részét.
I SPELL [Áj szpel]	Jelentése: A hajózási fonetikai ABC szerint betűzni fogom a következő szót vagy betű csoportot. Ekkor az „A” - Alfa, „B” – Brávó, „C” – Csárli, stb.
OUT [aut]	Az adás végét jelenti. Akkor alkalmazzák, amikor az állomás befejezte adását.
OVER [Óver]	Jelentése: I vétel, vagyis választ várunk a közleményükre. Figyelem ! Az OVER és OUT szavakat sohasem használják együtt.
RADIO CHECK [rédió csek]	Jelentése: Kérem ellenőrizze adásom erősségét és tisztaságát.
RECEIVED [Riszívd]	Az üzenet vételének nyugtázása.
STATION [Sztésön]	Akkor használják, amikor egy állomás veszi a hívást, de CALLING bizonytalan az adó állomás azonosságát illetően.
TEXT Tekszt]	Jelentése: üzenet rész. Ezt követi maga az üzenet.
THIS IS [Thisz iz]	Az adás attól az állomástól jön, amelyiknek a neve vagy hívójele következik.
WAIT [uevéjt]	Ha a hívott állomás nem tud azonnal forgalmazni, akkor WAIT (várni) szóval válaszol megjelölve még a várakozás valószínű időtartamát.

WRONG [rong]	Felelet egy üzenet megismétlésére, amikor az nem helyes.
TIME [tájm]	Az időt 24 órás rendszerben a greenwichi vagy helyi idő szerint kell meghatározni.
INTERCO [interkó]	A következő kifejezések a Nemzetközi Kódjelzések szerinti kódok lesznek, és A hajózási fonetikai ABC szerint betűzni fogják. Ezt a nyelvi problémák áthidalására használják

A rádiózás során több jellegzetes hívás típussal találkozunk, amelyek közül a hajózás biztonságára vonatkozóakat speciális kódszóval jelölik. Így a VHF rádiót „háttérzeneként” hallgatva csak a hajón nevét vagy a kódszavakat kell figyelniük, megkönnyítve ezzel a rádió őrését. A hívás típusok a következők:

1. **Distress** – vészhelyzeti hívás. Kód szó: **MAYDAY** [ejtsd: „méjdéj”]
Jelenetése: a hajót és a rajta tartózkodó személyeket közvetlen és elháríthatatlan veszély fenyegeti.
2. **Urgency**: - **tengeri** segély kérés. Kód szó: **PANPAN** [ejtsd: „penpen”]
Jelentése: nincs mayday helyzet, de segítséget kérünk.
3. **Safety**: - biztonsági közlemény. Kód szó: **SECURITY** [ejtsd: „sikjurit”]
Jelentése: a hajózás biztonságát veszélyeztető információk van.
4. **Routin**: bármilyen rádió közlemény. Kód szó: nincs

A Distress hívásokra vonatkozó általános tudnivalók

A VÉSZHELYZETI HÍVÁS ELSŐBBSÉGET ÉLVEZ AZ ÖSSZES TÖBBI HÍVÁSSAL SZEMBEN.

1. A vészhelyzetet akkor kell bejelenteni, amikor a hajót és ezzel a rajta lévő személyeket a hajó vezetőjének megítélése szerint közvetlen és elháríthatatlan veszély fenyegeti és ezért külső segítségre van szükség.
Fontos tudnivaló még:
  - az emberi élet mentése ingyenes, erre működtetik a segélyszolgálatokat.
  - a hajó mentését (mint az autóknál is) csak díj ellenében végzik.
  - ha leadunk egy vészhelyzeti (MAYDAY) hívást, akkor lemondunk ezzel a hajónkról. Ha még is megmentik, akkor ezért a nemzetközi bírói gyakorlat a hajó értékének bizonyos százalékát (pl. 10-50%) megítél a mentésért a résztvevőknek. Ezért, ha csak vontatásra, üzemanyagra vagy más tengeri segítségnyújtásra van szükségünk, akkor az urgency (PANAPAN) hívást szabad leadni.
  - gyakran nehéz elválasztani a mentést és a segélykérést. Ezért a parti rádióállomások megkövetelik a szabályos forgalmazást és egyértelműsítik, hogy a hívás típusát: kijelenti-e a hívó, hogy mayday helyzetben van-e. Ha igen, akkor kötelezően megindul a mentés. Ha ez mégsem bizonyul igaznak, akkor bizony kiszámlázzák a költségeket.
  - Bizonytalan esetben a nemzetközi bírói gyakorlat pl. azt veszi döntőnek, hogy kinek a kötelével történt a vontatás. Ha a mentőhajóval, akkor ezt a tényt igazolva a kikötőbe érkezéskor a mentőhajó benyújthatja az igényét a megmentett járműre vagy annak részére. Pl. a Karib-tengeren (de máshol is) több charter cég kiköti a szerződésében, hogy tilos elfogadni idegen hajó vonatékötélet!
2. Minden állomás megkülönböztetés nélkül köteles fogadni a vészhívást. Ezen hívások elsőbbséget élveznek az összes hívással szemben. Egy állomásnak válaszolnia kell a vészhívásra és meg kell tennie a szükséges lépéseket.
3. Egy állomásnak nem kell megvárnia egy forgalmazás végeztét vészhívás esetén - kivéve, ha vészhívás van folyamatban.
4. Minden hívás, amit a mayday kódszó előz meg, veszélyre vonatkozik.
5. Egy állomás háromszor ismétlje el nevét a veszélyre vonatkozó közlemény elkezdése előtt.

6. A vészhívás két részből áll:
- Magából a vészhívásból (háromszor a mayday) – distress call
  - Vészhívásra vonatkozó közleményből, amely a mayday egyszeri elhangzásával kezdődik - distress message.
7. Válasz a vészhívásra szintén két részből áll:
- Vétel nyugtázása a Mayday Received [méjdéj riszívd] kifejezés
  - Információs üzenet közvetítése

Vészjelzés leadásának menete:

MAYDAY

1. A **GPS koordináták** leolvasása,
2. A **VHF kapcsolót** a kapcsolótáblán be kapcsolni - a piros lámpa ég.
3. A **SQUELS gombot** az óramutatóval ellentétes irányban ütközésig elcsavarni
4. A **VOLUME** vagy az On/Off gombbal bekapcsolni és felhangosítani a rádiót - sercegő hang hallatszik.
5. A **SQUELS gombot** az óramutatóval azonos irányban a sercegés megszűnéséig csavarni.
6. A **16-os csatornát beállítani** a 16 gomb megnyomásával, ha nem az van a kijelzőn.
7. A **HI/LOW gomb** segítségével a HI állásba kapcsolni a rádiót, ha a LOW felirat látszik.
8. A **MIKROFONT LEVENNI** és az oldalán lévő gombot megnyomni. (Ellenőrzés: ha a rádió ad, az Ampermérő kilendül)
9. A **következő szöveget bemondani:** (a számokat angolul, egyenként, helyi érték nélkül)

ANGOL	KIEJTÉS	JELENTÉS
MAYDAY, MAYDAY, MAYDAY This is sailing yacht ODYSSEUS, ODYSSEUS, ODYSSEUS, * call sign HGGH vagy * MMSI 243 000 036	MÉJDÉJ, MÉJDÉJ, MÉJDÉJ disz iz séjling jóht Odisszeusz, Odisszeusz, Odisszeusz, kól szájn Hotel Golf Golf Hotel, Em-em-esz-áj 243 000 036	Distress Call A segélykérés kódszava, itt Odysseus nevű vitorlás, * hívójele HGGH, vagy * MMSI száma 243 000 036
MAYDAY ODYSSEUS MY POSITION IS ..... NORTH AND ..... EAST AT ..... Local Time	MEJDÉJ Odisszeusz MÁJ POZÍSZÖN IZ ..... NORDSZ end ..... ÍSZT et ... lókal tájrn/	az Odysseus vészjelzése Koordinátáim ..... észak, ... kelet ... helyi idő szerint
I • am sinking • have fire on the bord, • am collisioning • am dismasted • abandom the boat • am listing • have piracy attack • have man over board	Aj • em szinking • hev fájer on the bord • em kollizsioning • em diszmaszted • öbandom dö bót • em lizting • hev pájreszi ettek • hev men óver bord	Én • süllyedek • tűz van a hajómon • összeütköztem • árboctörés történt • elhagytam a hajómat • felborultam • kalóztámadás ért • ember a vízben helyzet
I have .... persons on the board. .... person injured other information	Áj hav .... perszonsz on the bord. .... Perszon indzsured. Odher informésön:	.... személy van a hajómon. Ebből .... sebült. Egyéb információ:

I REQUIRE IMMEDIATE ASSISTANCE	Áj rekvájér immediéjt asszisztensz	Azonnali segítségre van szükségem	
MAYDAY OVER	méjdéj óver	vétel	

* A hívójelet (ha van) és az MMSI számot a hajó adóengedélye vagy más okmánya tartalmazza.

Addig ismételni a fenti szöveget 3 percenként, amíg választ nem kapunk, vagy ameddig lehet.

Ezt a táblázatot érdemes kitenni a VHF rádió mellé, hogy stressz helyzetben is megfelelően adjuk a le a vészhelyzeti hívást.

A következő részben a vészhelyzetekre való válaszadással és más hívás formákkal foglalkozunk majd.

